



॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय ४० ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
 श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः॥ धन्य धन्य श्रीसाईसमर्थ । ग्रंथरूपें
 स्वार्थ परमार्थ । बोधूनि भक्तां करी कृतार्थ । जो कृतकार्यार्थ संपादी ॥१॥ माथां पडतां
 जयाचा हात । करी जो तात्काळ शक्तिपात । अप्राप्य वस्तू करी प्राप्त । भेदाचा निःपात करूनि ॥२॥ विरवुनी
 मी-तूंभाव भिन्न । जया करितां साष्टांग नमन । हृदयीं धरी आलिंगून । अनन्य शरण रिघतांचि ॥३॥ नामें भिन्न
 सागर-सरिता । परी रूपें एकरूपता । वर्षाकाळीं मिळणी मिळतां । उरे न भिन्नता तादृश ॥४॥ तेवींच भावें
 सद्गुरूनाथा । भक्तीं अनन्य शरण जातां । तोही भक्तांस देई निजगुरूता । पाहोनि सद्भक्तता भक्तांची ॥५॥
 जयजयाजी दीनदयाळा । भक्तोद्द्वारा परम प्रेमळा । व्यापूनि अखिल ब्रह्मांडमाळा । वससी निराळा
 शिरडींत ॥६॥ जातें मांडूनि पाय पसरितां । संत असतां दळण दळितां । खुंटा ठोकूनि वैरा रिचवितां । विस्मय
 चित्ता माझिया ॥७॥ तेंच कीं या ग्रंथा मूळ । मनीं इच्छा उद्भवली प्रबळ । कीं हीं ऐसीं कर्में सकळ ।
 वर्णितां कश्मल हरेल ॥८॥ हरी स्वयें प्रसन्न । तया आवडे तयाहून । कोणीं केलिया निजभक्तकीर्तन । अथवा
 गुणवर्णन भक्तांचें ॥९॥ आशंकतील श्रोते सज्जन । जयां निराधार वाटेल हें विधान । तिहीं पहावें
 भविष्योत्तर-पुराण । त्रिपुरारी कथन करी हें ॥१०॥ हीही सकळ साईची प्रेरणा । परी लौकिक रीती निदर्शना ।

तेणेंच अनुमोदिली ही रचना। भक्तकल्याणाकारणें ॥११॥ तैपासाव मासोमासीं। साईसमर्थ-
 कथानकासी। या श्रीसाईलीलावलीसी। श्रोते बहु प्रेमेंसीं परिसती ॥१२॥ तोचि कीं साई अनुमोदिता।
 तोच तो माझा बुद्धिदाता। तोच मूळ चेतना चेतविता। तयाची कथा तोच करी ॥१३॥ कीं हा हेमाड निजमतीं।
 रचितो हा विकल्प न धरा चित्तीं। म्हणोनि श्रोतयां करितों विनंती। गुणदोष माथीं मारूं नका ॥१४॥
 गुण तरी ते साईचे। दोष दिसलिया तरी ते त्याचे। मी तों बाहुलें साईखड्याचें। आधारें नाचें सूत्राच्या ॥१५॥
 सूत्रधाराहातीं सूत्र। त्याला वाटेल तें तें चित्र। रंगीबेरंगी अथवा विचित्र। नाचवील चरित्रसमन्वित ॥१६॥
 असो आतां हा प्रस्ताव। काय नूतन कथानवलाव। उत्कंठाप्रचुर श्रोतृस्वभाव। गुरूभक्तगौरव त्यां गाऊं ॥१७॥
 गताध्याय पूर्ण करितां। पुढील अध्याय सूतोवाचता। ठेविली होती स्मरणाचे माथां। स्फुरे ती आतां
 परिसावी ॥१८॥ आतां हें गोड आख्यान। श्रोतां परिसिजे सावधान। भक्त प्रेमें घालितां भोजन।
 परम समाधान साईस ॥१९॥ निज तान्हिया कनवाळू माई। तैसा निजभक्तां प्रत्यक्ष साई। वसो कुठेंही
 धांवत येई। कवण त्या होईल उतराई ॥२०॥ देहें वावरत शिरडींत। परी संचार त्रैलोक्यांत। ये अर्थींचा
 गोड वृत्तांत। परिसा निजशांत मानसें ॥२१॥ एकदां साईपदसनिष्ठ। बाळासाहेब भक्तश्रेष्ठ। माता
 जयांची व्रतवैकल्यनिष्ठ। सर्वांचें अभीष्ट संपादी ॥२२॥ परोपरीचीं अनेक व्रतें। होतीं घडलीं तिथेच
 हातें। तयांचें उद्यापन राहिलें होतें। सांग तीं समस्तें व्हावया ॥२३॥ व्रतसंख्या होतां पूर्ण। करावें लागे उद्यापन।

१. डहाणूचे मामलेदार बाळासाहेब देव

ना तों पदरीं न पडे पुण्य । व्रत तें अपूर्ण त्यावीण ॥२४॥ व्रतें पंचवीस अथवा तीस । इतुक्यांचिया उद्यापनास ।
 देव शें-दोनशें ब्राह्मणांस । जेवावयास आमंत्रित ॥२५॥ म्हणून एक नेमिली तिथी । हें उद्यापन करावयाप्रती ।
 देव जोगांस पत्र लिहिती । कराया विनंती बाबांस ॥२६॥ पहा आपण आलियाविना । नाहीं सांगता या
 उद्यापना । तरी मान्य करूनि ही प्रार्थना । करावें या दीना आभारी ॥२७॥ मी तों सरकारचा सेवेकरी ।
 पोटालागीं करितों चाकरी । त्यांतचि साधल्या परमार्थही करीं । जाणतसां अंतरीं आपणही ॥२८॥ डहाणूहुनी
 इतुका दूर । स्वयें यावया मी लाचार । तरी या आमंत्रणाचा स्वीकार । कराल ही फार मज आशा ॥२९॥
 ऐसें बापूसाहेब जोग । पत्र बाबांस ऐकवित्ती साङ्ग । म्हणती संपादा हा कार्यभाग । यथासांग देवांचा ॥३०॥
 शुद्धभावाचें आमंत्रण । बाबांनीं ऐकूनि घेतलें संपूर्ण । म्हणती जया माझें स्मरण । निरंतर आठवण
 मज त्याची ॥३१॥ मज न लागे गाडीघोडी । विमान अथवा आगीनगाडी । हांक मारी जो मज आवडी ।
 प्रकटें मी ते घडी अविलंबें ॥३२॥ तूं मी आणि तिसरा एक । तिघे मिळूनि जाऊं देख । पाठवुनी दे ऐसा लेख ।
 पावेल हरिख लिहिणारा ॥३३॥ असो बाबा जें जें बोलले । तें तें जोगांनीं देवां कळविलें । देव मनीं
 आनंदित जाहले । अमोघ बोलें बाबांच्या ॥३४॥ देवांचाही पूर्ण विश्वास । बाबा आतां येतील खास ।
 परी हें जेव्हां अनुभवास । येईल तो दिवस सोनियाचा ॥३५॥ परी देवांस हेंही ठावें । शिरडीखेरीज तीनच
 गावें । तेथेंही क्वचितचि बाबांनीं जावें । शिरडींत असावें निरंतर ॥३६॥ मना आलिया सटी-सामासीं ।

कधीं बाबा जात राहत्यासी। कधीं रुई वा निमगांवासी। वस्ती शिरडीसी अखंड॥३७॥ या तीन गांवांपलीकडे। जात न केव्हांही कोणीकडे। ते मग इतके लांब इकडे। डहाणूस मजकडे यावे कसे॥३८॥ परी ते पूर्ण लीलावतारी। इच्छामात्रें स्वच्छंदचारी। येणें जाणें हें लोकाचारीं। सबाह्याभ्यंतरीं परिपूर्ण॥३९॥ तेथूनि येथें होईल येणें। अथवा येथूनि तेथें जाणें। हीं दोनीही आकाश नेणे। परिपूर्ण पूर्णपणें सबाह्य॥४०॥ तैसीच बाबांची दुर्गम गती। स्थिरचरीं ते भरले असती। तयां कैचीं आगती निर्गती। प्रकट होती स्वच्छंदें॥४१॥ असो याआधीं एक संन्यासी। एका मासाचिया अजमासीं। आला स्टेशनमास्तरापाशीं। डहाणू-स्टेशनासी निजकार्या॥४२॥ तो गोशाळाप्रचारक। गोसंस्थेचा स्वयंसेवक। आला वर्गणी मागावया देख। स्थिति सांपत्तिक सुधारावया॥४३॥ वेष पाहतां दिसे बंगाली। मास्तरानें युक्ति कथिली। गांवांत जा तेथेंच आपुली। व्यवस्था चांगली लागेल॥४४॥ तेथें आहेत मामलेदार। तयांपुढें मांडा हा विचार। मिळतील शेटसावकार। लावितील हातभार तुम्हांस॥४५॥ एक मामलेदार वळतां। पट्टी होईल हां हां म्हणतां। या धर्माचिया कार्याकरितां। स्वस्थ चित्ता जा तेथें॥४६॥ हें जां आंत मास्तर बोले। बाहेर घोड्याचे टाप वाजले। स्वयें मामलेदारचि तेथें आले। उतरले गेले स्टेशनांत॥४७॥ मास्तरातें भेटावयातें। खोलींत जेव्हां प्रवेशले ते। मास्तर संन्यासिया झाले वदते। आले कीं येथेंच मामलेदार॥४८॥ घ्या आतां बोला काय तें। दैवें हे भेटले तुम्हां आयते।

३. ही तीनही गावे (राहाता, रुई व निमगाव) शिर्डीपासून २/३ मैलांच्या आत आहेत. ४. येणे. ५. जाणे.

संन्यासी निजमनोगतातें। जाहले निवेदिते त्यांपाशीं॥४९॥ मग ते दोघे बाहेर आले। तेथेंच एका पेटीवर बैसले। देवांस संन्यासी विनविते झाले। कार्य हें संपादिलें पाहिजे॥५०॥ गोरक्षणाचें धर्मकार्य। आपण हातीं धरिल्याशिवाय। मज परकिया हातून हें कार्य। होईल कां तिळप्राय तरी॥५१॥ आपण तालुक्याचे अधिकारी। मी तों हा ऐसा भिकारी। फिरें लोकांचिया दारोदारीं। टाळाया उपासमारी गाईची॥५२॥ टाकाल जरी एक शब्द। होईल माझें कार्य जलद। मिळवाल गोमातांचे आशीर्वाद। यश निर्विवाद लाधाल॥५३॥ परिसूनि संन्यासियाची विनंती। देव काय प्रत्युत्तर करिती। गांवांत दुजिया कार्या संप्रती। वर्गणी हातीं घेतलीसे॥५४॥ रावसाहेब नरोत्तम शेटी। ज्यां दीनांची दया पोटीं। नगरशेट जे मोठे खटपटी। ते एक पट्टी उगरावती॥५५॥ त्यांतचि तुमचिया पट्टीस जागा। होईल कैसी तरी सांगा। समय हा नाहीं तुमचिया उपेगा। असो मग मागाहून पाहूं॥५६॥ तरी आपण दो-चार मासीं। थांबूनि या कीं या गांवासी। पुढें मग पाहूं त्या समयासी। आज न यासी अनुकूलता॥५७॥” असो मग तो तेथूनि गेला। झाला असेल महिना याला। तों तो तांग्यांत बैसूनि आला। पुनश्च डहाणूला माघारा॥५८॥ देवांचिया दारासमोर। वकील परांजपे यांचें घर। तेथेंच तांगा थांबल्यानंतर। संन्यासी उतरतां देखिला॥५९॥ तोचि कीं हा पूर्वील निश्चित। आला कीं आधींच वर्गणीनिमित्त। ऐसें देव मुलातें वदत। अंतरीं शंकित होऊनि॥६०॥ नाहीं पुरा महिना झाला। तोंच हा येथें किमर्थ आला। विसरला कां पूर्वील बोला। साशंकतेला हें मूळ॥६१॥ तेणें तेथेंच तांगा सोडिला। तेथेंच कांहीं काळ क्रमिला। आला मग देवांचिया घराला। काय मग लागला वदावया॥६२॥ दहा वाजावयाचा वेळ।

ब्राह्मणभोजनारंभकाल। पाहुनी देवांची घालमेळ। वदे न मज उतावेळ पैशाची ॥६३॥ “आया हूं न पैसे के लिये। आज तो हमकू भोजन चाहिये।” देव म्हणाले, “आओ, आनंद है। घर यह समझिये आपका” ॥६४॥ तंव संन्यासी वदे इतुक्यांत। “हमारे दो बच्चे हैं साथ”। “बहुत अच्छी है यह बात”। देव मग म्हणतात तयातें ॥६५॥ होता जेवावया अवकाश। म्हणोनि देव पुसती तयांस। “कहां आपका उतारा है खास। जहां मैं तपासकूं भेजूं” ॥६६॥ “क्या जरूर कब मैं आवूं। किस घंटे मैं हाजर रहूं। जब बोलोगे तब आता हूं”। संन्यासी बोलूं लागला ॥६७॥ “अच्छा बच्चे लेके साथ। बारा घंटे होने के बखत। आओ भोजन पाओ संत”। ऐसें तंव वदत देव तया ॥६८॥ असो मग ते संन्यासी गेले। बरोबर बारा होतां परतले। जेवावया तिघेही बैसले। भोजनीं धाले यथेष्ट ॥६९॥ होऊनियां पाकनिष्पत्ती। ब्राह्मणांच्या बैसल्या पंक्ती। सपरिवार संन्यासियाप्रती। तृप्त करिती यजमान ॥७०॥ सर्वें घेऊनि दोघेजण। आला संन्यासी आपण होऊन। तरी तयाचें पूर्व प्रयोजन। पसरी आवरण मायेचें ॥७१॥ तेणें हा कोणीतरी अतिथी। पावावया भोजनप्राप्ती। आला, इतुकेंच देवांचे चितीं। दृढावली वृत्ती मोहाची ॥७२॥ एणेपरी झालीं भोजनें। उत्तरापोशनें शुद्धाचमनें। सुगंध शीतल उदकप्राशनें। मुखशुद्धिदानें संपादिलीं ॥७३॥ शिष्टाचार गंधसुमनें। तांबूल अत्तर गुलाबदानें। दिधलीं सर्वत्रांप्रती बहुमानें। आनंदानें देवांनीं ॥७४॥ असो मग एसियाउपरी। मंडळी गेली घरोघरीं। संन्यासीही निजपरिवारीं। गेले माघारीं निजस्थळीं ॥७५॥ जरी आगंतुक अनिमंत्रित। तरी ते वेळीं येऊनि जेवत। परी देवां न बाबासे वाटत। संशय राहत मनांत ॥७६॥ ऐसें जरी घडलें प्रत्यक्ष। तिघे अयाचित वाढिले समक्ष। तरीही देव

मनीं साकांक्ष। जोगांची साक्ष घेतातचि ॥७७॥ असो होतां उद्यापनपूर्ती। देव तंव जोगां पत्र लिहिती।
 ऐसें कैसें हो बाबा फसविती। काय ते वचनोक्ती वदावी ॥७८॥ आपणही सर्वे याल। अन्यथा न होईल बोल।
 कांहीं तरी साक्ष पटेल। कैसें न वाटेल हें मजला ॥७९॥ तरी ही ऐसी गत कां झाली। माझीच
 कां ही निराशा केली। बहुसाक्षेपें वाट पाहिली। कांहीं न आली प्रचीती ॥८०॥ प्रेमें बाबांस निमंत्रितां।
 येतो वदले मज शरणागता। परी तें सर्व झालें अन्यथा। कैसें हें सर्वथा न कळे मज ॥८१॥ माझी
 येण्याची परतंत्रता। अति काकुळती पत्रीं लिहितां। तरीही आपण येणार हें परिसतां। मज बहु धन्यता
 वाटली ॥८२॥ आतां आपण कवण्याही मिषें। येणार वाटलें कवण्याही वेषें। परी तें कांहीं न
 घडलें कैसें। आश्चर्य विशेषें वाटतें ॥८३॥ जोगांनीं तें सकल वृत्त। साईचरणीं केलें निवेदित। बाबा
 होऊनि आश्चर्यचकित। काय तयांप्रत बोलत ॥८४॥ “पत्र उकलतां मजपुढती। पत्रांतर्गत मनोवृत्ती।
 वाचावयाचे आधींच निश्चिती। उभ्याच ठाकती मूर्तिमंत ॥८५॥ तो वदे मी माझिया बोलें। विश्वास
 देऊनि तया फसविलें। सांग तया त्वां मज नोळखिलें। कां मग बोलविलें होतेंस ॥८६॥ लौकिकीं ना येथूनि
 हाललों। परी मी उद्यापनीं जेवुनी आलों। दोघांसमवेत येईन बोललों। तैसाच गेलों दोघांसर्वे ॥८७॥
 होता जेवावया अवकाश। तेव्हांच आधीं एकटा सावकाश। तुज नाठवे का संन्यासवेष। प्रथम प्रवेश ये
 रीती ॥८८॥ पाहुनी आलों अकल्पित वृत्ती। पैसे मागेन तुज ही भीती। वाटली नव्हती का तव चितीं।
 संशयनिवृत्ती म्यां केली ॥८९॥ येईन केवळ जेवावयास। सर्वे घेऊनियां दोघांस। ऐसें सांगुनियां वेळेस।

नाहीं का दोघांसह जेवलों ॥१०॥ पहा मी माझिया वचनाकारणें। मरोनि जाईन जीवें प्राणें। परी माझिया मुखींचीं वचनें। अन्यथा होणें नाहीं कदा ॥११॥ ऐसें वदतां साईनाथा। आनंद नावरे जोगांच्या चित्ता। दिधलें वचन व्हावें न अन्यथा। अनुभव हा सर्वथा सर्वांचा ॥१२॥ पुढें मग हें वृत्त। जोग कळविती देवांप्रत। पत्र एक सविस्तर धाडीत। अतिमुदित मानसें ॥१३॥ देवांनीं जें पत्र वाचिलें। प्रेमोद्रेकें नेत्र ओथंबले। धिक् धिक् व्यर्थ साईस दूषिलें। बहु हिरमुसले मनांत ॥१४॥ धन्य बाबांचें महिमान। धिक् माझ्या जाणिवेचा अभिमान। परी बाबाच संन्यासी हें अनुमान। व्हावें तें कैसें न मज कळे ॥१५॥ कारण बाबांस केलें निमंत्रण। त्याआधींच त्या प्रथमाभिगमन। तेंही तयाच्या कार्यालागून। भेटीस प्रयोजन पट्टीचें ॥१६॥ तया दिधली होती मुदत। दो-चार मासां यावें परत। तोच तो जरी भोजन मागत। होईल कां अनुमित बाबाच ते ॥१७॥ मात्र एकचि बाबांचें वचन। येईन जेव्हां कराया भोजन। माझियासंगें येतील दोन। विसरलों मी भान तयाचें ॥१८॥ बाबांचिया आमंत्रणापाठीं। पडती जरी यासी प्रथम गांठी। तीही केवळ जेवणासाठीं। तरी न हे ६दिठी ७चाकाटती ॥१९॥ परी तो आला गोरक्षणानिमित्त। मिळवावया गोग्रासवित्त। तयानंतर तें साईंप्रत। आमंत्रण जात उद्यापना ॥१००॥ म्हणोनि ऐसा मोह पडला। तेणें हा ऐसा प्रकार घडला। जरी दोघांसह येऊनि जेवला। तरी तो भासला अन्नार्थी ॥१०१॥ नसतां कोणी पूर्वपरिचित। भोजनसमयीं येतां अकल्पित। घेऊनि कोणीही दोघे समवेत। साईंच ते निश्चित वाटते ॥१०२॥ परी या संतांची ऐसीच रीती। अघटित लीला अद्भुत कृती।

६. दृष्टी ७. चकली नसती.

भक्तांघरींची कार्यस्थिती। स्वयेंचि योजिती त्याआधीं॥१०३॥ भक्त विनटतां निजचरणीं। तयाचिया शुभकार्याची संपादणी। ऐसीच होते अकल्पितपणीं। अतर्क्य करणी संतांची॥१०४॥ चिंतिलेंचि दे चिंतामणी। कल्पवृक्ष दे कल्पिलें मनीं। कामधेनु ते कामप्रसविणी। अचिंत्यदानी गुरूमाय॥१०५॥ असो ये ठायीं बाबा निमंत्रित। संन्यासियाच्या रूपें प्रकटत। परी तयांची लीला अघटित। अयाचितही येत कधीं॥१०६॥ कधीं छायाचित्ररूपें। कधीं पार्थिव मूर्तिस्वरूपें। पार नाहीं तयांच्या कृपे। प्रकटती आपोआप कधीं॥१०७॥ ये अर्थींचा माझा अनुभव। परिसतां श्रोतयां वाटेल नवलाव। कळेल साईलीलाप्रभाव। कथा ही अभिनव अपूर्व॥१०८॥ ही कां कथा कीं ही कहाणी। ऐसेंही ईस वदेल कोणी। म्हणावें तें खुशाल त्यांनीं। परी ये श्रवणीं सादर व्हा॥१०९॥ आळस निद्रा तंद्रा टाकून। होऊनियां सावधान। कथा ही परिसा द्या हें दान। होईल समाधान मग माझें॥११०॥ व्यग्रता क्षण झुगारून। स्वस्थ चित्त अव्यग्र मन। झालिया कामा येईल श्रवण। पुढें मग मनन निजध्यास॥१११॥ तेथूनि पुढें साक्षात्कार। परी या सर्वां श्रवण आधार। तेंच कीं या सर्वांचें सार। निश्चयें भवपार त्याचेनी॥११२॥ सन एकोणीसशें सतरा इसवीसी। फाल्गुन शुद्ध पौर्णिमेसी। शेजे निद्रिस्त असतां पहांटेसी। स्वप्न एक मजसी जाहलें॥११३॥ पहा साईचें विचेष्टित। सुंदर वेष संन्यासी होत। देऊनि दर्शन मज जागवीत। “भोजना मी येत आज” वदे॥११४॥ स्वप्नामाजील जागृतपण। तेंही केवळ स्वप्नचि पूर्ण। कारण जागृत होतां मी आपण। कराया आठवण लागलों॥११५॥ डोळे उघडूनि पाहूं लागें। नाहीं साई न कोणी ते जागे। स्वप्नचि तें जें क्षणामागें। यत्किंचित जागेपण नव्हतें॥११६॥ ऐसी होतां

मनाची निश्चिती। आठवूं लागलों स्वप्नस्थिती। अक्षरें अक्षर आठवलें चित्तीं। लवमात्र विस्मृतिविरहित ॥११७॥ “येतो मी आज भोजनास”। या साईंच्या स्पष्टोक्तीस। ऐकूनि आनंदलों जीवास। कळविलें कलत्रास हें वृत्त ॥११८॥ ध्यानीं मनीं साईंचा ध्यास। हा तों निरंतरचा अभ्यास। सात वर्षांचा जरी सहवास। आंस न भास भोजनाचा ॥११९॥ असो तिजला ठेविलें सांगून। आहे आज होळीचा सण। एक टिपरी अधिक आधण। घालाया आठवण ठेवावी ॥१२०॥ हें इतुकेंचि कळवितां तीस। लागली कारण पुसावयास। मी म्हणें “आज जेवावयास। पाहुणा या सणास येणार” ॥१२१॥ तंव ती म्हणे सांगा कोण। जिज्ञासा तीस जाहली दारुण। परी मीं सांगतां खरें कारण। उपहासा भाजन होणार ॥१२२॥ हेंही मज ठावें पूर्ण। तरीही न व्हावें सत्यप्रतारण। म्हणोनि श्रद्धापूर्वक जाण। केलें मीं निवेदन सत्यत्वे ॥१२३॥ तरी हें आहे श्रद्धेवरी। जैसी जया जाणीव अंतरीं। वार्ता खोटी अथवा खरी। हें तो मनावरी सर्वथैव ॥१२४॥ कितीही तिची करितां खातरी। वार्ता पटेना तियेचे अंतरीं। ती म्हणे “बाबा शिरडीहनी दुरी। कशासही तरी येतील ॥१२५॥ आपुले येथील काय भोजन। कशाचा आपुला होळीचा सण। टाकूनिया शिरडीचें मिष्टान्न। सेवितील कदन्न कां येथें ॥१२६॥ येणेंपरी तिचें भाषण। मी म्हणें एक टिपरीचें आधण। ठेवितां आपणा सायास कोण। टिपरीची वाण नाहीं तुज ॥१२७॥ प्रत्यक्ष येतील साईंच पाहुणे। ऐसें तुजला मीही न म्हणें। परी घडेल कोणाचें तरी येणें। हे निःशंकपणें मज वाटे ॥१२८॥ मग तूं मनीं कैसेंही मान। मी त्या मानीन साईंसमान।

८. पावशेर (तांदूळ)

किंबहुना प्रत्यक्ष साई न आन । अन्वर्थ स्वप्न होईल मज ॥१२९॥ असो ऐसें जाहलें भाषण । पुढें पातला समय माध्यान्ह । होतां यथाविधी होलिकापूजन । मांडिली भोजनपत्रावली ॥१३०॥ आदिकरूनि पुत्र-पौत्र । दुहिता जामात इष्टमित्र । पंक्ति मांडिल्या सपीठपात्र । घातल्या विचित्र रांगोळ्या ॥१३१॥ त्यांतचि एका मुख्य पंक्ति । पाट मांडिला मध्यवर्ती । पात्र एक साईप्रती । इतरांसमवेती वाढलें ॥१३२॥ पात्राभोंवती रांगोळी । घातली रंगीबेरंगी निळी । प्रत्येका तांब्या पंचपात्री पळी । सर्वासमेळी समसगट ॥१३३॥ पापड सांडणे कोशिंबिरी । वाढिलीं लोणचीं रायतीं साजिरीं । परोपरीच्या भाज्या खिरी । जाहली तयारी बहुतेक ॥१३४॥ पाहुनीयां बारा झाले । जेवणारे सोंवळीं नेसले । येऊनि एकेक पाटीं बैसले । तोंही न आलें कोणी दुजें ॥१३५॥ सर्व पात्रें गेलीं भरोन । वाढिलें भात पोळी वरान्न । रित्या मध्यवर्ती पात्रांवाचून । कांहीं न न्यून ते जागीं ॥१३६॥ कोणी पाहुणा अथवा अतिथी । येईल म्हणुनी मार्ग लक्षिती । जाहलों मी साशंक चितीं । वाट ती किती पहावी ॥१३७॥ म्हणोनि दिधली दारास कडी । अन्नशुद्धि वाढिली तांतडी । वैश्रवदेव नैवेद्य परवडी । अन्नार्पणघडी पातली ॥१३८॥ आतां घेणार प्राणाहुती । इतुक्यांत जिऱ्यावर पाऊलें वाजलीं । “रावसाहेब कोठें” कीं वदती । बैसले बैसती निवांत ॥१३९॥ तंव मी तैसाच गेलों दारीं । वाटलें कोणी आलें अंतरीं । हळूच दाराची कडी जों सारीं । दिसले जिऱ्यावरी दोघेजण ॥१४०॥ त्यांतील एक अल्लीमहमद । दुजे संत मौलाना-शाग्रीद । इस्मू मुजावर नामाभिध । आनंदप्रद दोघेही ॥१४१॥ पानें वाढूनि मंडळी बैसली ।

भोजनाची तयारी देखिली। पाहोनि अल्लीनें विनंती केली। तसदी मी दिधली क्षमा करा ॥१४२॥ वाटें आपण जेवणावरून। आलां मजकरितां धांवून। आपणालागीं हात धरून। पंक्तिही खोळंबून राहिली ॥१४३॥ तरी घ्या ही आपुली वस्त। मग मी भेटेन होतां फुरसत। सांगेन नवलाव इत्थंभूत। अत्यद्भुत येविषयींचा ॥१४४॥ ऐसें वदूनि कांखेंतून। अल्ली एक पुडकें काढून। टेबलावर सन्मुख ठेवून। सोडवूं गांठवण लागला ॥१४५॥ काढितां वृत्तपत्राचें वेष्टण। दिसली साईची मुर्ती तत्क्षण। म्हणे ही ठेवा वस्तू आपण। करा ही विनवण मान्य माझी ॥१४६॥ पाहतां साईची तसबीर। रोमांच उठले शरीरावर। चरणांवरी ठेविलें शिर। जाहलें अंतर सद्गदित ॥१४७॥ वाटला मोठा चमत्कार। ही साईची लीला विचित्र। वाटलें मज केलें पवित्र। दावुनी चरित्र हें ऐसें ॥१४८॥ उठली प्रबळ उत्कंठा मनीं। आणिली ही तसबीर कोटुनी। तो म्हणे मीं एका दुकानीं। विकत घेऊनि आणिलीसे ॥१४९॥ पुढें मग ते दोघेजण। उभे न राहती एकही क्षण। म्हणाले आतां जातों आपण। करावें भोजन स्वस्थपणें ॥१५०॥ आतांच या गोष्टीचें कारण। कथूं जातां केवळ निष्कारण। खोळंबेल मंडळींचें जेवण। तें मी मग कथीन सावकाश ॥१५१॥ मलाही तें वाटलें समर्पक। तसबीर वेळीं आली हा हरिख। तयांतचि मी जाहलों गर्क। आभारप्रदर्शक उद्गारलों ॥१५२॥ बरें आतां यावें आपण। आम्हीही पुढें करूं निवेदन। तसबीर येथें येण्याचें कारण। आजचि प्रयोजन काय तिचें ॥१५३॥ असो पुढें ते गेलियापाठीं। यथानिश्चित साईसाठीं। मध्यवर्ती स्थापिल्या पीठीं। नेऊनि ती पाटीं प्रस्थापिली ॥१५४॥ सुखावलें अवघ्यांचें मन। अतर्क्य साईचें विंदान। एणें मिषें करूनि आगमन।

स्वप्नींचें वचन सत्य केलें ॥१५५॥ आलाच तर कोणी अतिथी। येऊनि तेथें बैसेल पंक्तीं। हीच अपेक्षा ज्यांचिये चित्तीं। आश्चर्य किती हें तयां ॥१५६॥ पाहोनि चित्रींची सुंदर मुर्ती। परम आल्हाद सकळांप्रती। कैसें हें घडलें अकल्पित रीतीं। आश्चर्य करिती समस्त ॥१५७॥ ऐसें होतां प्रतिष्ठापन। केलें अर्घ्यपाद्यादि पूजन। भक्तिप्रेमें नैवेद्य समर्पण। अवधीं मग भोजन आरंभिलें ॥१५८॥ तैंपासाव हा काळवर। प्रत्येक होळीस ही तसबीर। करवुनी घेई हे शिष्टाचार। अष्टोपचार पूजेसह ॥१५९॥ इतर पूजेतील देवांसहित। हीही देव्हारीं पूजिली जात। ऐसें हें साई अपूर्व चरित। भक्तांसी दावीत पदोपदीं ॥१६०॥ असो पुढें हे दोघेजण। आज उद्यां भेटूं म्हणून। वर्षे नऊ गेलीं निघून। तरीही न दर्शन तयांचें ॥१६१॥ कर्म धर्मसंयोगें शेवट। अल्ली महमद याची गांठ। पडली यंदा जाहली भेट। सहज मी वाट चालतां ॥१६२॥ भेट होतांचि जाहलों उत्सुक। तसबिरीचें पुसावया कौतुक। का हो इतुकीं वर्षे मूक-। वृत्तीचे सेवक बनलां तुम्ही ॥१६३॥ जैसी पूर्वी तैसी आज। पडली अवचित गांठी मज। योग आला आहे सहज। सांगा ती मौज समग्र ॥१६४॥ तुम्हीही श्रीसाईचे भक्त। आहे ठावें हें मज समस्त। परी ते दिवसींच कैसे अवचित। यावें हें उचित वाटलें ? ॥१६५॥ मग तो अल्ली वदे वृत्तांत। परिसा म्हणे कथितों साद्यंत। पहा साईची लीला अत्यद्भुत। आश्चर्यभरित ती सर्व ॥१६६॥ या लीलेचा काय अर्थ। काय यांतील निजकार्यार्थ। यांत भक्तांचें काय इंगित। साईच सुसंगत जाणता ॥१६७॥ आपण केवळ एकमेकांनीं। परिसाव्या या लीला कानीं। किंवा त्या गाव्या निजमुखांनीं। निःश्रेयसदानी म्हणवोनि ॥१६८॥ असो आतां पुढील भाग। पुढील अध्यायीं कथूं सांग। आनंद पावेल श्रोतृसंघ। चरित्र

अमोघ साईचें ॥१६९॥ साई निर्द्वेष आनंदघन । सदा भजावा अनवच्छिन्न । पावाल निजसुख-समाधान । मन निर्वासन होईल ॥१७०॥ चातक निजस्वार्था विनवी । मेघ सकळ सृष्टीतें निववी । बाळासाहेब बाबांस बोलवी । बाबा तंव पालवीत भक्तांसर्वे ॥१७१॥ भक्तपंक्ती श्रोतेही बैसती । प्रेमें उद्यापनकथा परिसती । साईसमागम-आनंद भोगती । ढेंकरही देती तृप्तीचे ॥१७२॥ अनाहूतही कैसे येती । कैसे पार्थिवस्वरूपें प्रकटती । कैसे निजदासां आभारी करिती । कैसे ते जागवित्ती पदोपदीं ॥१७३॥ असो हेमाड साईसी शरण । पुढील कथेची हीचि मांडण । मांडील घेईल करूनि निरूपण । आपुली आपण यथेष्ट ॥१७४॥ शरणागता घालितो पाठीं । याच त्याचिया ब्रिदासाठीं । हेमाड घाली पायीं मिठी । परता न लोटी तो तया ॥१७५॥ स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते । भक्तहेमाडपंतविरचिते । श्रीसाईसमर्थसच्चरिते । उद्यापनकथाकथनं नाम चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु । शुभं भवतु ॥